

FI lausuntopyyntö VV

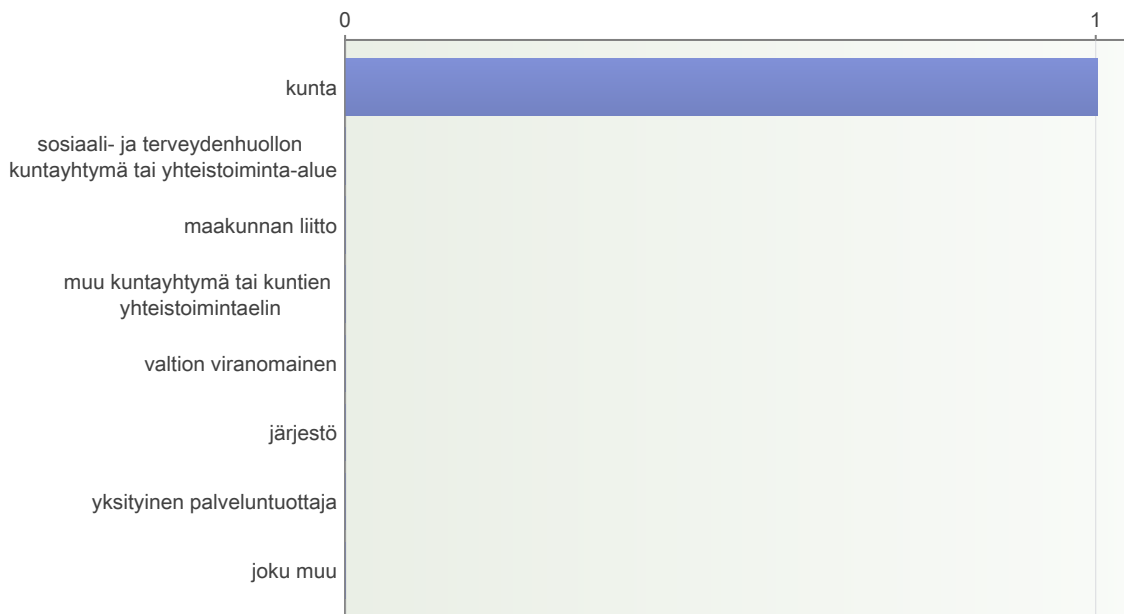
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Sastamalan kaupunki	Katja Arve-Salonen	Kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg	27.3.2017	Kaupunginhallitus

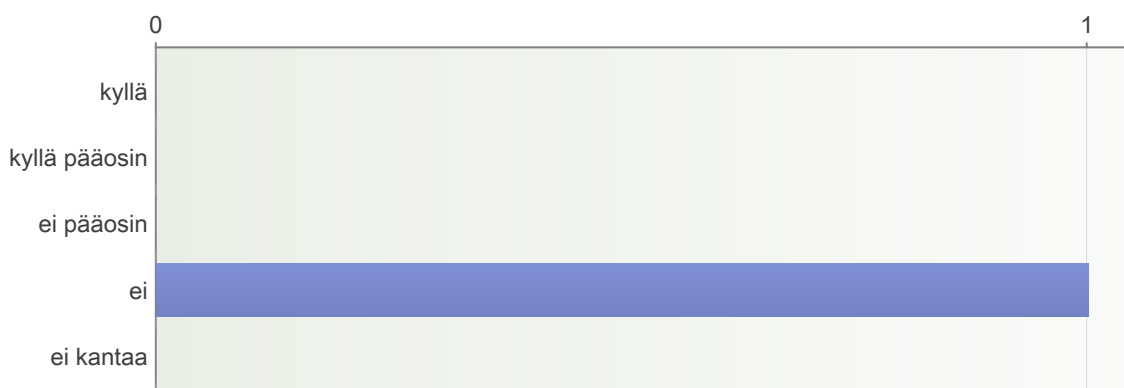
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sote-uudistus kokonaisuutena on tarpeellinen ja järjestämisvastuun siirtäminen kuntia suuremmille yksiköille on perusteltu.

Valinnanvapaus esitetyssä muodossa ei kavenna väestön terveys- ja hyvinvointieroja tai paranna yhdenvertaista saatavuutta. Valinnanvapautta pitäisi pilotoida ensin esimerkiksi yhden tai kahden maakunnan alueella ja kokemusten perusteella laajentaa toimintamallia muihin maakuntiin.

Valinnanvapauslaki esitetyssä muodossa heikentää maakunnan mahdollisuuksia suunnitella ja ohjata palvelurakenteen kokonaisuutta ja integraatiota. Lakiluonnos ei tarjoa maakunnille riittäviä työkaluja ohjata palvelutuotantoa. Palveluihin syntyy nykytilaan verrattuna suuri määrä uusia rajapintoja.

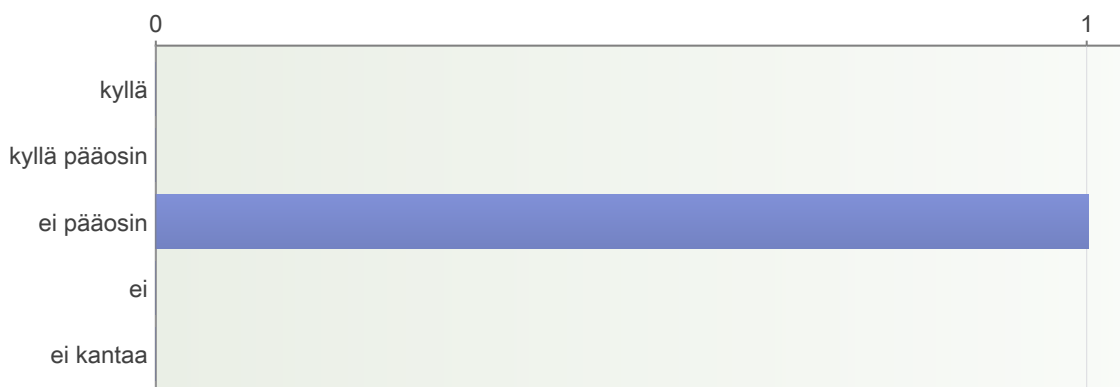
Kunnille tulisi antaa mahdollisuus yhtiöittää palveluitaan sote-tuottajiksi. Laki nykymuodossaan rikkoo kuntien itsehallintoa.

Laki on epäselvä ja hyvin keskeneräinen. Etenkin siirtymäsäännösten osalta tämä lisää asiakkaiden ja maakunnan kannalta epävarmuutta sote-palveluiden muutoksesta siirtymävuosina.

Valinnanvapaus esitetyssä muodossa voi lisätä asiakkaiden valintamahdollisuuksia suurilla kaupunkiseuduilla, mutta kaupunkien ulkopuolisten alueiden palvelut ovat vaarassa heiketä pienestä väestöpohjasta johtuviin riittämättömiin markkinoihin. Perustason palveluita olisi mahdollista vahvistaa muillakin keinoin kuin esitetyn kaltaisella valinnanvapauslailla.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

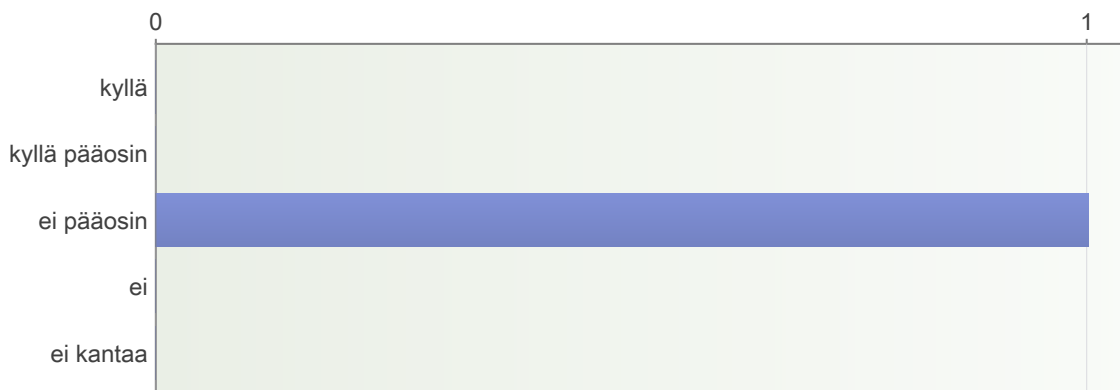
- Esitetty laki voi edistää asiakkaiden vaikutusmahdollisuuksia niillä alueilla, jossa väestöpohja on riittävä kilpailuille markkinoille. Terveystenhoitoala on kuitenkin jo nykyisellään käytännössä jakautunut vain muutamien suurten yritysten kesken, joten merkittävää kilpailua tuskin syntyy tällöinkään. Suurten kaupunkiseutujen ulkopuolisilla alueilla väestöpohja ei riitä toimivien markkinoiden syntymiseen, joten asiakkaan todelliset valinnanvapauden mahdollisuudet eivät toteudu.

Valinnanvapaus ei todennäköisesti edistä hyvinvointia sellaisissa ryhmissä, jotka käyttävät paljon erilaisia sote-palveluita ja tarvitsevat laajaa integraatiota palveluissaan. Esimerkiksi päihde- ja mielenterveysasiakkaat, kehitysvammaiset, vammaiset, lastensuojelun asiakkaat tai maahanmuuttajat eivät todennäköisesti kykene käyttämään hyvinvointinsa kannalta parhaalla mahdollisella tavalla heille annettuja asiakas- tai maksuseteleitä taikka henkilökohtaista budjettia.

Valinnanvapauden piirissä olevien palveluiden yhtiöittämisvelvollisuus rikkoo asiakkaan mahdollisuuksia hankkia kaikki tarvitsemansa palvelut yhdeltä tuottajalta, maakunnan liikelaitokselta. Tämä vaikeuttaa erityisesti paljon palveluita käyttävien mahdollisuuksia saada tarpeidensa mukaista, kokonaisvaltaista palvelua.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

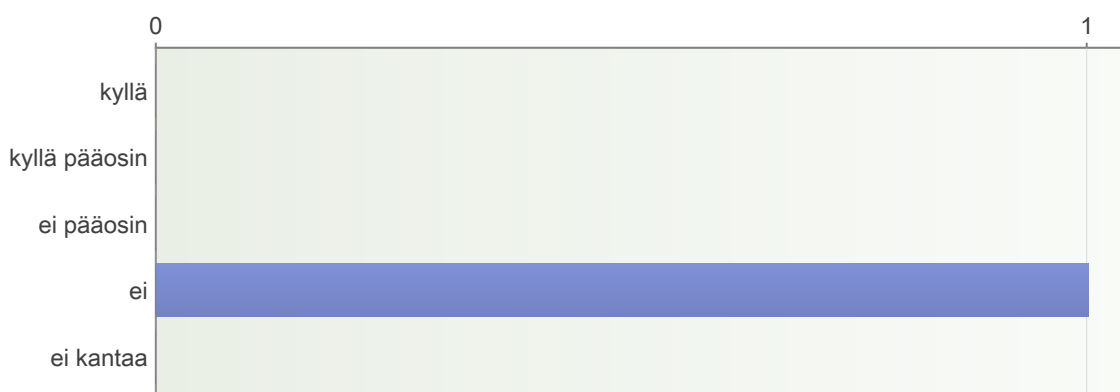
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslaki esitettyssä muodossa ei takaa, että asiakkaalle olisi aina saatavillaan juuri tarpeeseensa sopivat palvelut. Valinnanvapauslaki edistää tätä, mikäli palvelutuotannossa on riittävät markkinat ja erilaisia vaihtoehtoja on tarjolla. Valinnanvapaus voi kuitenkin heikentää asiakkaan ohjautumista oikeaan palveluun sellaisten erityisryhmien osalta, jotka eivät ole riittävän toimintakykyisiä (mielenterveys- ja päihdeasiakkaat, lastensuojelun asiakkaat, maahanmuuttajat, kehitysvammaiset, vammaiset) valitsemaan omaan tilanteeseensa sopivimmat palvelut ja jotka tarvitsevat palveluissaan laajaa integraatiota.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

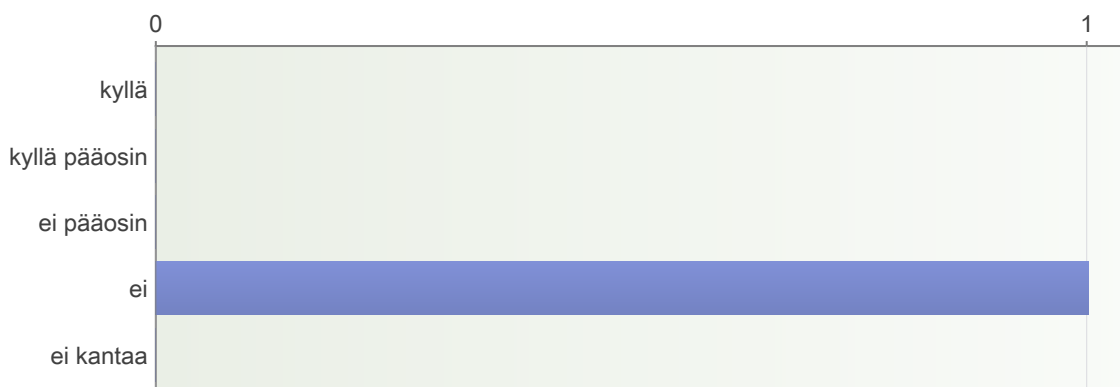
10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöttämisvelvollisuus luo nykytilaan verrattuna uusia rajapintoja ja heikentää asiakkaan kokonaisvaltaisen palvelutarpeen huomioimista ja palvelujen integraatiota.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

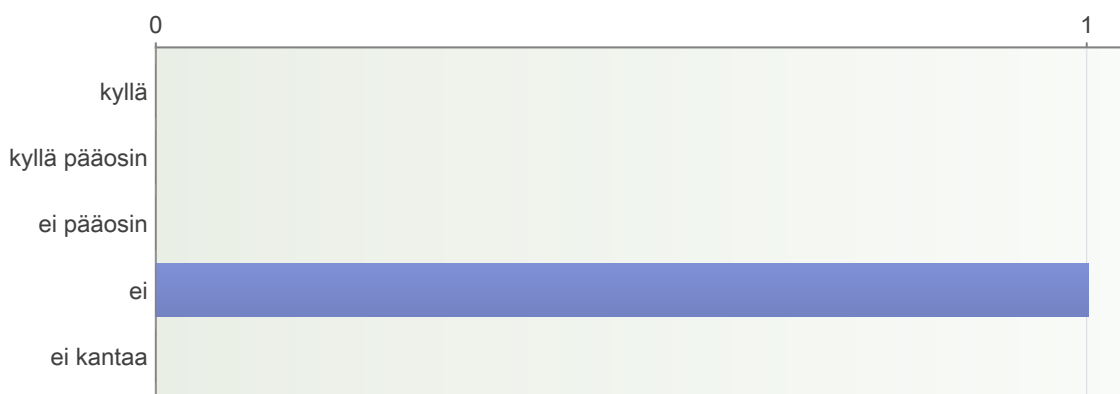
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetty laki heikentää mahdollisuuksia järjestää palvelut kustannustehokkaalla tavalla. Yhtiöittämisvelvollisuuden alaisten palveluiden valvonta-, suunnittelu- ja hallinnointi tuottavat merkittäviä lisäkustannuksia. ICT-kustannukset kasvavat uusien tietojärjestelmien vuoksi. Toimivien markkinoiden syntyminen suureen osaan maata on epätodennäköistä, joten kustannuksia hillitsevää kilpailua voi syntyä vain suurimmille kaupunkiseuduille.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

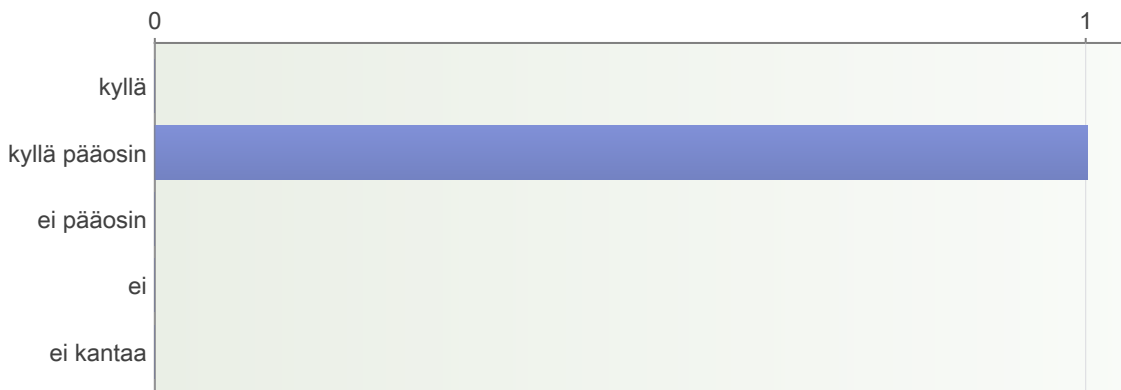
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Yhtiöittämisvelvollisuus ja muiden palveluiden siirtäminen maakunnan liikelaitokseen kaventaa demokratian ohjausmahdollisuuksia palveluihin. Rahoituksen tullessa lähes kokonaan valtiolta ja verotusoikeuden puuttuessa maakunnalla ei ole todellista mahdollisuutta itsehallinnolliseen toimintaan. Asetuksenantovaltuudet mahdollistavat maakunnan itsehallinnon kaventamisen entisestään.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

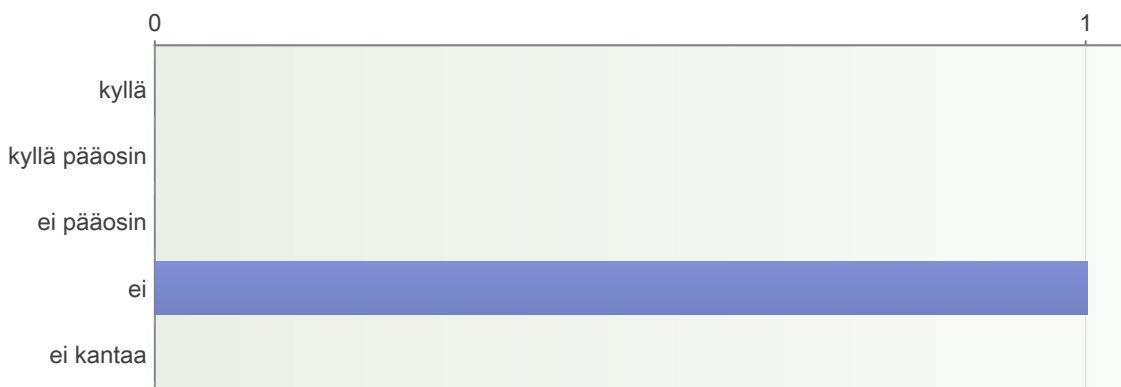
16. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus ja siitä johtuva uusien toimijoiden mukaantulo palvelutuotantoon voi tuoda uudenlaisia toimintatapoja palveluiden tuottamiseen. Tavoitteen saavuttaminen riippuu tuottajille asetetuista kannusteista toiminnan kehittämiseen ja uusien innovaatioiden käyttöönottoon.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määrittellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

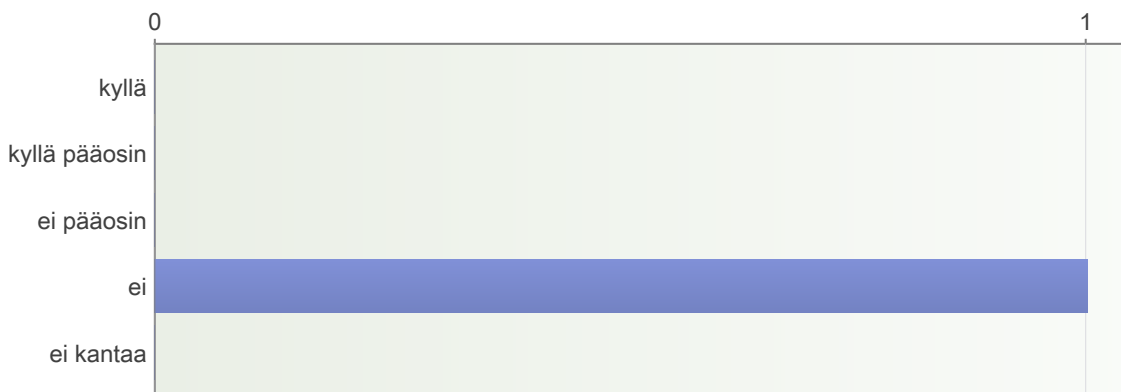
Vastaajien määrä: 1

- Raja valinnanvapauden tulevien ja ei-valinnanvapauden tulevien palveluiden välillä on häilyvä sekä palvelutuotannon että asiakkaan kannalta. Rajapintaa ei ole mahdollista määrittellä palveluiden välille niin, että se ei aiheuttaisi asiakkaan palveluiden saantiin kitkaa jossain kohdassa.

Sosiaalipalveluissa perustason ohjaus ja neuvonta on tarpeetonta järjestää kilpailluilla markkinoilla, koska yhtiö ei käytännössä voi myöntää asiakkaalle etuuksia tai palveluita vaan ne on esitetyn mallin perusteella aina myönnettävä maakunnassa viranhaltijapäätöksin.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

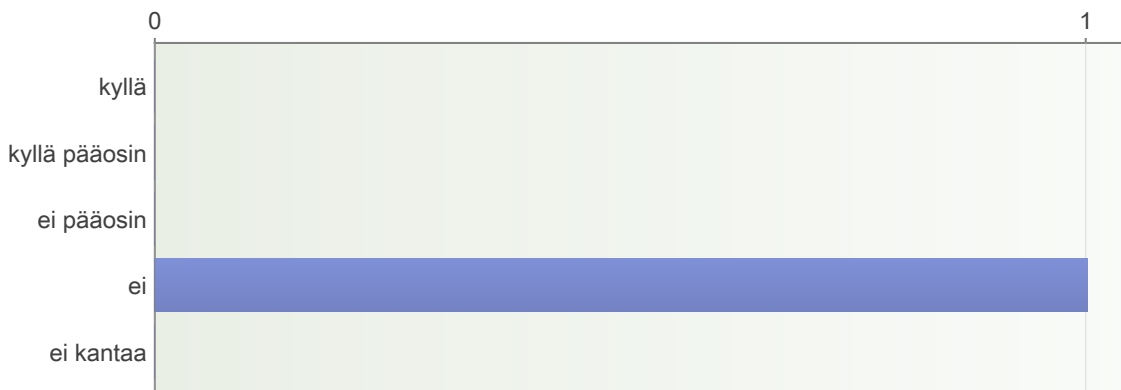
21. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetyn lain mukaan maakunta voi asettaa vaatimuksia palveluille vain valinnanvapauden piiriin tulevien palveluiden tuottajille, ei kuitenkaan maksusetelin perusteella tuotettavien palveluiden tuottajille. Maksusetelijärjestelmä luo edelleen lisää rajapintoja ja pirstoutumista palveluihin, mikä edelleen vähentää asiakkaan saaman palvelun kokonaisvaltaisuutta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

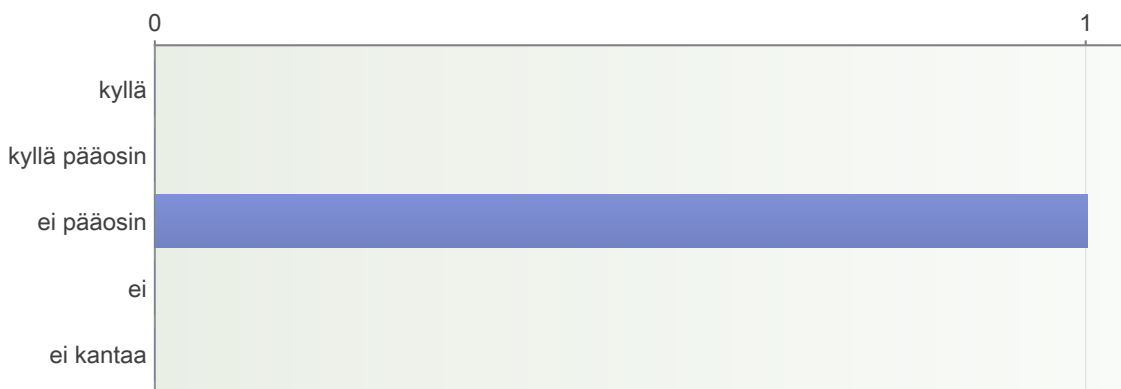
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitetyn lain mukaan palvelutuottajan on annettava asiakkaalle mahdollisuus valita maksuseteli sellaisen toimenpiteen tai palvelun hankintaa varten, jotka ovat palvelukokonaisuuden itsenäisiä osakokonaisuuksia. Koska pääosalle asiakkaista käytännössä jokainen käynti/episodi on itsenäinen osakokonaisuus, voi asiakas saada myös käytännössä jokaisen käynnin/episodin maksusetelillä. Palvelutuottajalla ei ole mahdollisuutta ohjata maksusetelillä asiakkaan hankkimaa palvelua. Tämä tuo palvelutuottajalle huomattavan riskin koskien lähes koko palvelutuotantoa.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

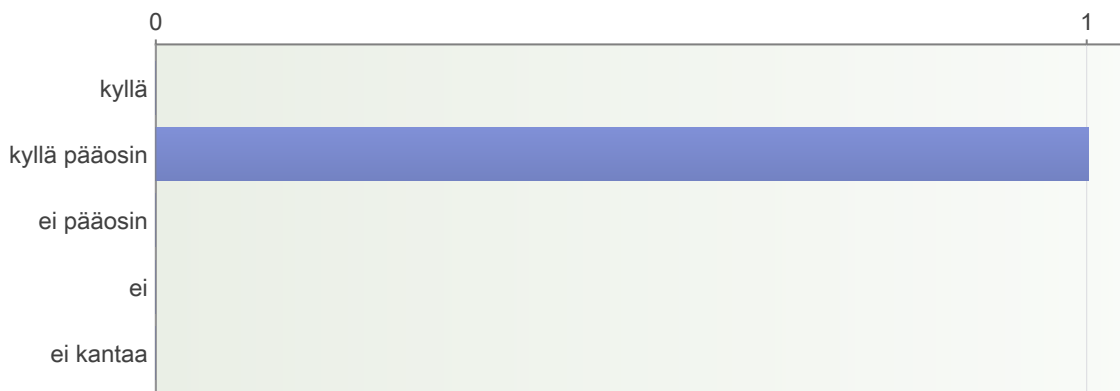
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä valinnanvapauden sisällä lisää asiakkaan mahdollisuuksia vaikuttaa saamaansa palveluun sitä parantavasti jos, 1) asiakkaalla on asiantuntemusta omasta sairaudestaan, 2) tietoa kyseisen sairauden laadukkaammasta hoidosta muussa kuin omassa sote-keskuksessaan, 3) tämä laadukkaampi sote-keskus on ylipäättään valinnanvapauden piirissä (rekisteröitynyt) ja 4) tällä laadukkaammalla sote-keskuksella on mahdollisuus ottaa vastaa ylimääräinen asiakas. Muussa tapauksessa maksuseteli ei lisää asiakkaan saaman palvelun laatua verrattuna alkuperäiseen valittuun sote-keskukseen ja maksusetelijärjestelmä rikkoo asiakkaan saamaa palvelukokonaisuutta ja voi jopa heikentää palvelua kokonaisuutena.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

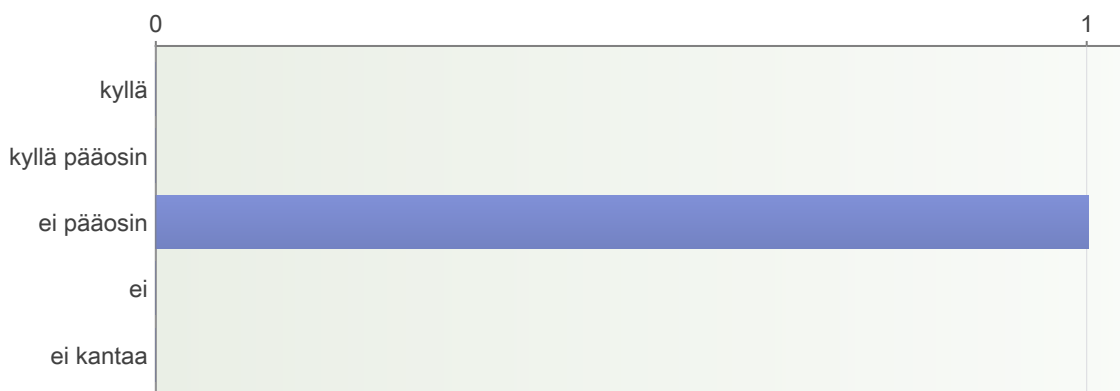
27. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mahdollisuus valita on toimiva, mutta asiakkaille on tarjottava riittävästi tietoa päätöksenteon perustaksi. Valintaoikeus ei saa vaikuttaa hidastavasti asiakkaan saamiin palveluihin mm. lastensuojelussa tai päihde- ja mielenterveyshoidossa silloin kun näiden palveluiden saaminen ei ole asiakkaan subjektiivinen intressi (huostaanotto, tahdonvastainen hoito ym.).

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

29. Vapaamuotoiset huomiot.

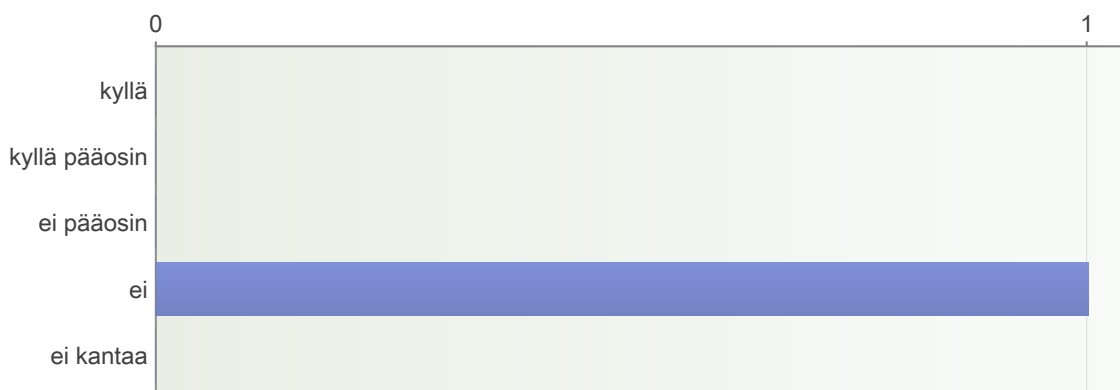
Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaan valinnanvapaus lisääntyy jos asiakassetelin mukaista palvelua on saatavilla markkinoilta. Asiakasseteli kuitenkin koskee valinnanvapauden ulkopuolella olevia (ei-peruspalveluita), joten tällaisten palveluiden markkinoiden syntyminen on vielä epätodennäköisempää kuin peruspalveluiden markkinoiden.

Maakunnalla jää ilmeisesti asiakassetelissä mahdollisuus määrittellä, mitä palvelua täsmälleen seteli koskee. Tällöin asiakkaan tarvitseman palvelun ja asiakassetelin määrittämän palvelun tulisi olla yhteneviä. Jos sisältö ja tarve eivät ole yhteneviä, saa asiakas joko riittämättömän palvelun tai tuottaja mahdollisuuden tuottaa/laskuttaa ylimääräistä palvelua.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

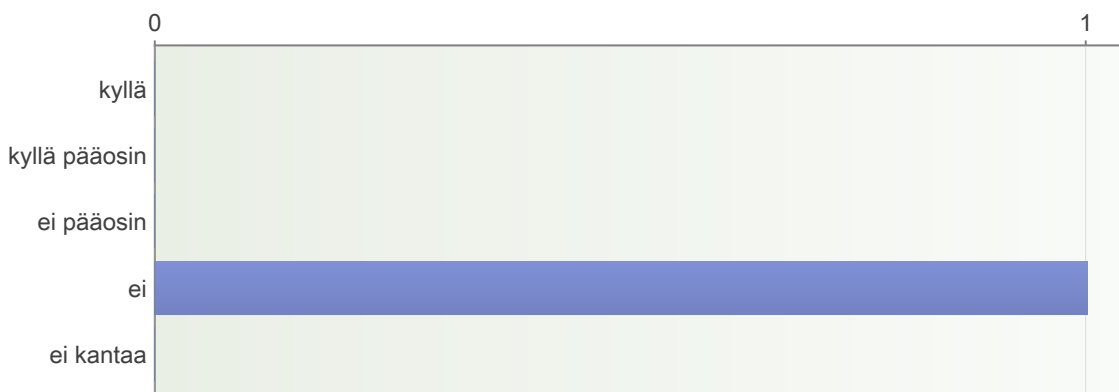
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelijärjestelmä pakottaa maakunnat hankkimaan markkinoilta palvelua ja yhtiöittämään itse vastaavat palvelut, vaikka se ei välttämättä olisi palvelutuotannon kannalta järkevää. Vaatimus luo edelleen lisää rajapintoja palveluverkkoon. Järjestelmä asettaa myös asiakkaat eriarvoiseen asemaan jos jossain maakunnassa palvelu siirretään asiakassetelille ja jossain muualla ei.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

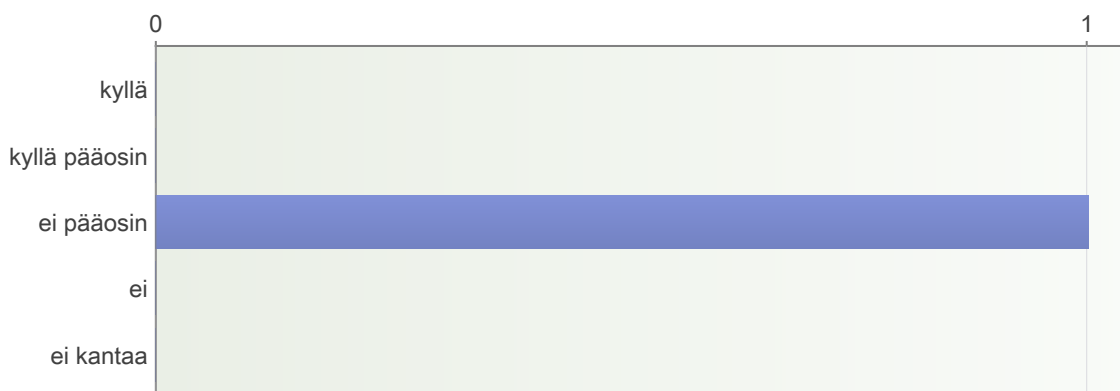
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien päätöksenteon rajoitukset ovat kokonaisuudessaan merkittävät ja ne luovat paikoin asiakkaalle lisää valinnanvapautta, mutta rajoitukset myös pakottavat yhtiöittämään palveluita ja näin rikkomaan palvelutuotantoa yhtiöihin ja liikelaitokseen. Järjestelmään uhkaa tulla moninkertainen määrä rajapintoja nykyjärjestelmään verrattuna ja kokonaisuudistuksella tavoiteltua integraatiota ei synny.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

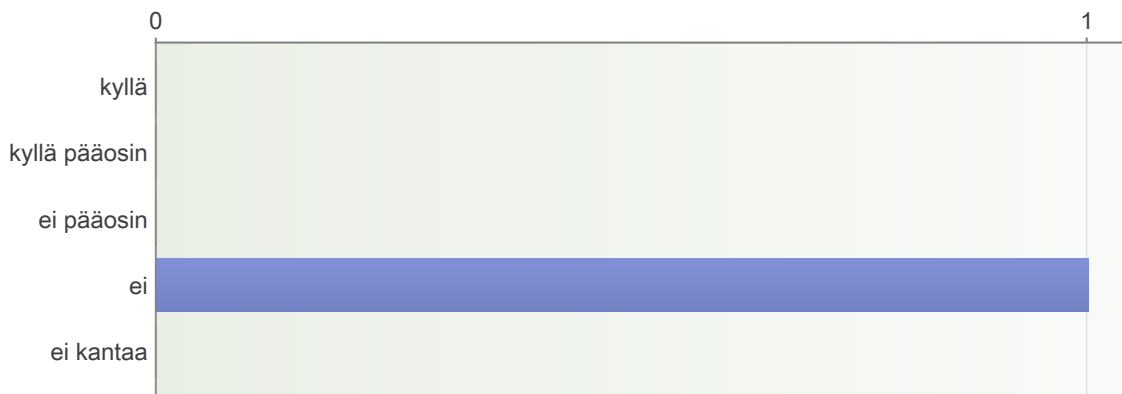
Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti lisää asiakkaan valinnanmahdollisuuksia, mutta lisää sekä palvelun kustannuksia että päätöksenteon kustannuksia palvelutarpeen arvioinnissa jatkossa. Epäselvää lisäksi on, miten tuettua päätöksentekoa tulisi käyttää niissä tilanteissa, joissa asiakas tarvitsee laajaa integraatiota, muttei ole kykenevä itsenäisesti valitsemaan palvelujaan henkilökohtaisen budjetin puitteissa. Henkilökohtaisen budjetin käyttö edellyttää henkilökohtaista palveluohjausta nykyistä huomattavasti laajemmalla mittakaavalla, mikä osaltaan vaatii nykyistä suurempaa resursointia palveluohjaukseen ja viranomaispäätösten tekemiseen. Alueen palvelutarjonta vaikuttaa olennaisesti asiakkaan mahdollisuuksiin valita palvelunsa henkilökohtaisen budjetin puitteissa.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

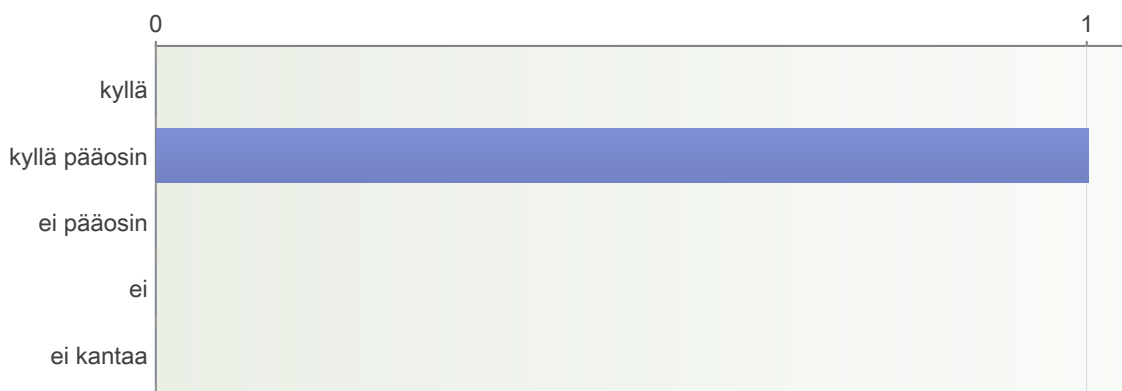
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuettu päätöksenteko tulee järjestää lähtökohtaisesti viranomaistyönä asiakkaan omasta maakunnasta. Esitykseen ei sisälly arvioita tuetun päätöksenteon kustannuksista tai resurssitarpeista. Juuri valinnanvapauslainsäädännöstä johtuen tällaisen palvelun tarve kasvaa ja siihen tulee osoittaa riittävästi resursseja.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

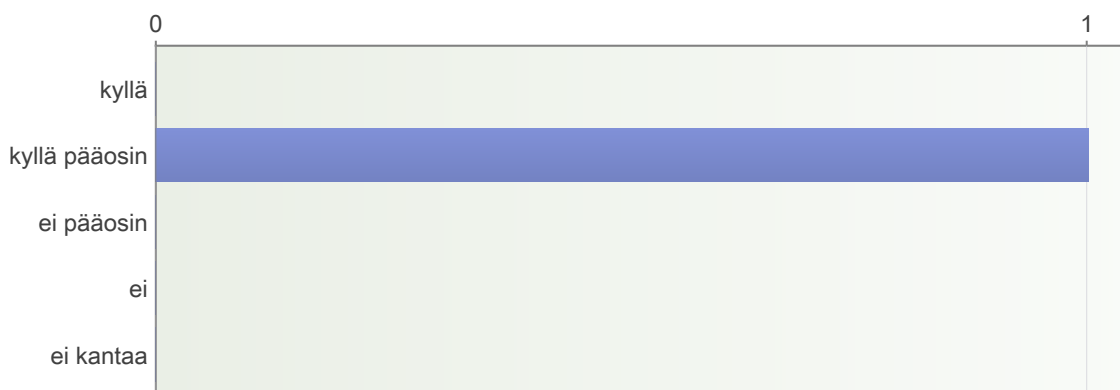
39. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Hyväksymismenettely antaa maakunnalle mahdollisuuden asettaa ehtoja yrityksille riittävästi. Uudistus valtavasti lisää hallinnollista työtä kriteerien luomisessa ja seuraamisessa. Tällaista osaamista ei tällä hetkellä ole riittävästi olemassa kunnissa ja sairaanhoitopiireissä. Osaamiseen lisäämiseen on annettava riittävästi resursseja ennen uudistusta.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

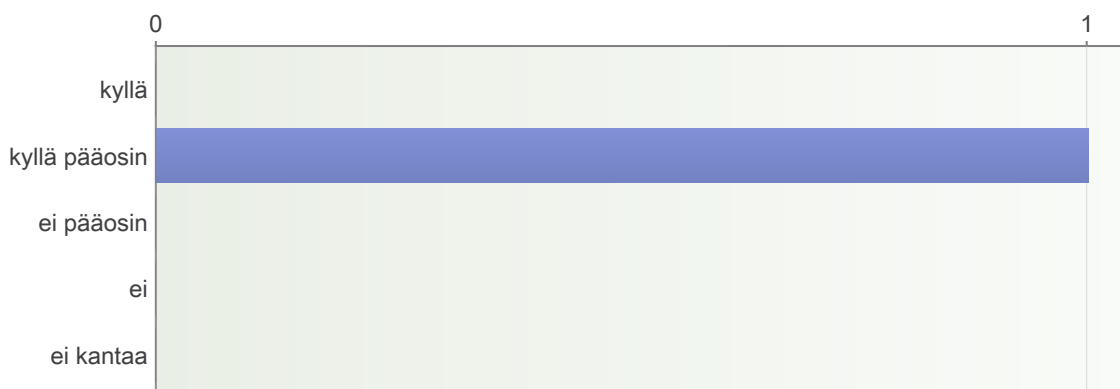
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säännökset antavat maakunnalle laajat mahdollisuudet päättää palvelutuotannon ehdoista. Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin tuottajat eivät tee vastaavaa sopimusta maakunnan kanssa ja maakunnan mahdollisuudet ohjailta näitä ovat vähäiset.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

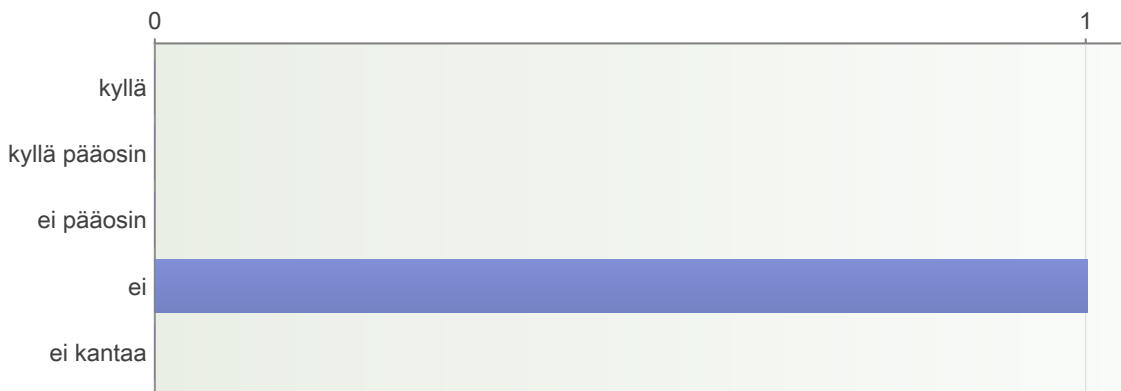
Vastaajien määrä: 1

- Esitetyssä muodossa uudistus pakottaa palveluita tuottavat yritykset avaamaan toiminnan kulut ja tuotot toimintoittain. Muutos lisää avoimuutta ja tuottajien vertailu mahdollistuu. Tuottajien haluttomuus tietojen antamiseen voi vaikeuttaa markkinoiden syntymistä. Tietojärjestelmävaatimusten, seurannan ja raportoinnin raskaus voi estää pienempien toimijoiden tulemisen markkinoille kokonaan.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

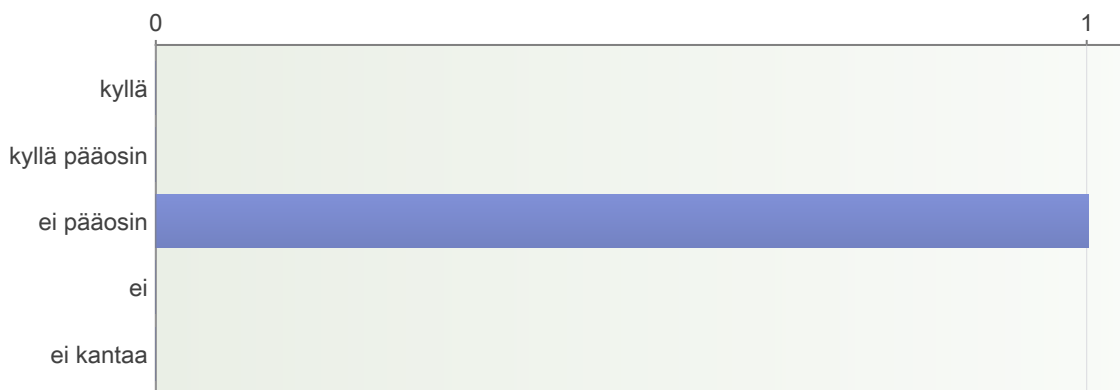
Vastaajien määrä: 1

- Huonosti määritellyt tarvekertoimet voivat vaikuttaa tuottajien haluun valikoida positiivisesti tai negatiivisesti joitakin ryhmiä.

Korvaussummista ja tarvekertoimista ei ole vielä tietoa tai kokemusta, mikä lisää haasteita etenkin alkuvaiheessa.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

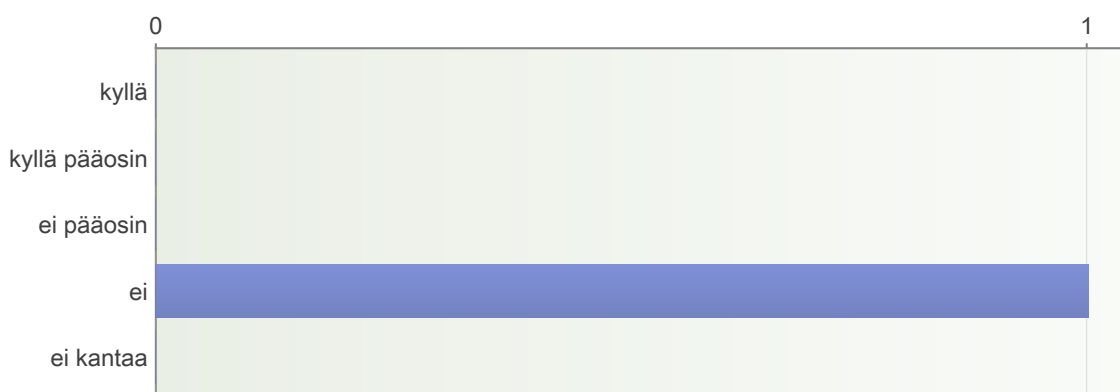
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Ylimääräiset, määrittelemättömät korvaukset voivat asettaa tuottajia eri-arvoiseen asemaan ja tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

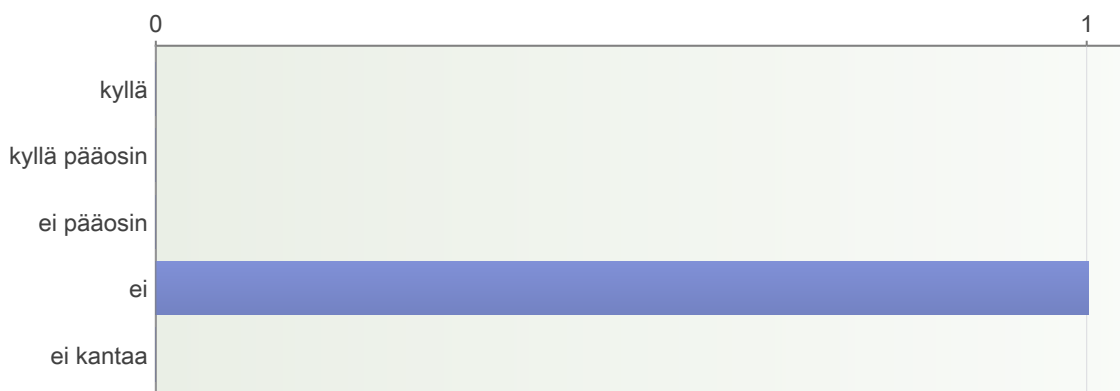
49. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauteen siirtymiselle on varattu liian lyhyt siirtymäaika. Laissa on myös ristiriitaisuuksia yksityisten sote-keskusten aloittamisajankohdalle ja julkisen tuotannon siirtymiselle yhtiöihin. Siirtymäajan tulisi kokonaisuudessaan olla kaikkien muutosten osalta 3-5 vuotta lukien 1.1.2019 siten, että perustason palveluiden valinnanvapaussäädökset voisivat tulla voimaan 1.1.2021 ja muilta osin myöhemmin. Laajat tietojärjestelmähankkeet vaativat niin ikään 3-5 vuoden toteutusajan. 1.1.2019 siirtyminen valinnanvapauden piiriin on suuria riskejä sisältävä päätös ja sitä ei ole todennäköisesti mahdollista toteuttaa. Siirtymäajan tulee olla tasavertainen kaikkia tulevia tuottajia kohtaan.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus, asetuksenantovaltuudet ja suora valtionrahoitus vähentävät maakuntien itsehallintoa ja mahdollisuuksia järjestää sote-palvelut kokonaisuutena järkevällä tavalla. Maakunnille jäisi edelleen sopimusohjauksen kautta mahdollisuus ohjata ja seurata valinnanvapauden piirissä olevaa toimintaa, mutta kunnilla ja sairaanhoitopiireillä ei ole olemassa osaamista tai resursseja tällaiseen järjestelmään siirtymiseen. resurssit pitäisi luoda ja rahoitus turvata varhaisessa vaiheessa, jotta edes järjestelmän tämä osa toimisi.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

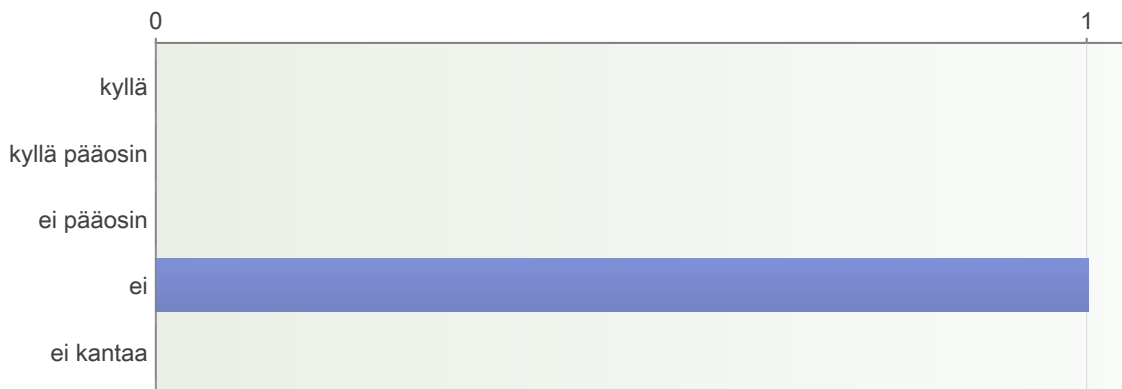
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Markkinoilla on tällä hetkellä vain muutamia isoja toimijoita ja markkinoiden keskittyminen tuskin vähenisi uudistuksessa. Väestöpohjan pienuus suuressa osassa maata estää tehokkaasti kilpailtujen markkinoiden syntymisen. Markkinat toimisivat hyvin todennäköisesti vain suurilla kaupunkiseuduilla.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tietojärjestelmävaatimusten, seurannan ja raportoinnin raskaus voi estää pienempien toimijoiden tulemisen markkinoille kokonaan. Etenkin pienille yrityksille tulisi antaa mahdollisuus hyödyntää maakunnan tietojärjestelmiä mahdollisuuksien mukaan raportoinnin ja seurannan raskauden vähentämiseksi.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

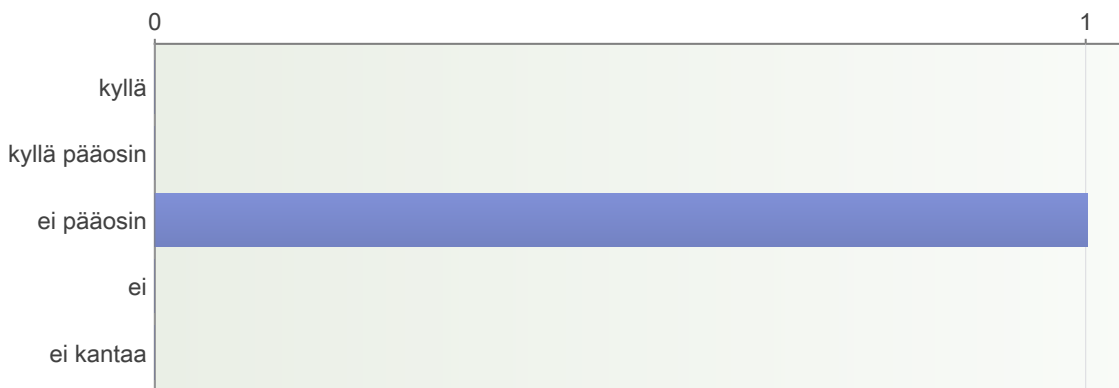
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Terveyspalveluissa asiantuntemus on tuottajalla ja asiakkaalla sitä ei ole juurikaan esimerkiksi hoitovaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista. Pahimmillaan asiakkaat valitsevat itselleen tarpeettomia tai väärää palveluita, mistä aiheutuu kustannuksia. Asiakkaat saavat mitä haluavat, mutta se ei ole heidän kannaltaan hoidollisesti paras vaihtoehto.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

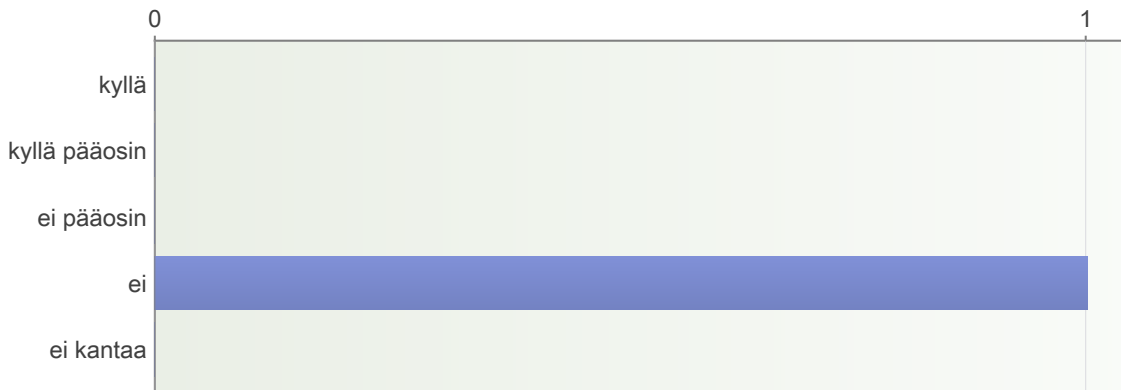
59. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus keskittää hammashoidon tarjontaa vielä perusterveydenhuoltoon enemmän, koska nämä hammashoidon markkinat ovat näitä pienemmät. Valinnanvapauden seurauksena hammashoidon kysyntä nousee, mikä nostaa kustannuksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikuttavuusarviointi on yksipuolista ja positiivisiin vaikutuksiin keskittyvää. Arviointia ei ole voitu tehdä kunnolla, koska ehdotus on hyvin keskeneräinen. Vaikuttavuusarviointien pitäisi olla kriittisempiä hankkeen kokonaisuutta kohtaan, koska näyttää, että vaikuttavuusarvioiden mukaan uudistus tällaisenaan ei saavuta sille alun perin asetettuja tavoitteita integraatiosta, yhdenvertaisuudesta ja säästöistä.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutus kunnan kokonaisuuteen on merkittävä ja vähentää kunnan mahdollisuuksia edistää väestön hyvinvointia ja kaventaa terveyseroja. Uudistuksen negatiivisia vaikutuksia kuntaan olisi mahdollista vähentää mahdollistamalla kunnallinen tuotanto tai kunnallinen omistus yhtiöissä.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.